

Ляшенко Р.В., дисертант на здобуття
наукового ступеня доктора філософії
зі спеціальності 073 «Менеджмент»
Житомирський національний
агроекологічний університет
м. Житомир

СУТНІСТЬ ЗАСТОСУВАННЯ СИСТЕМНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ В СУЧАСНОМУ АГРОБІЗНЕСІ

Аграрний сектор України переживає сьогодні не найкращі часи у зв'язку із застосуванням застарілих технологій, сортів рослини та порід худоби, несформованих методів та механізмів управлінської діяльності. В умовах нестабільного зовнішнього середовища відчувається низький рівень активності у сфері інноваційної діяльності. Усі ці фактори посилюють занепад агробізнесу, як одного з основних елементів сучасної вітчизняної економіки. Прагнення до збільшення рівня конкурентоспроможності агровиробництва обумовлює освоєння

нових підходів до управління ним, особливу увагу серед яких варто звернути на системний менеджмент.

Сучасний агробізнес незалежно від розмірів та спрямування прагне максимально підвищити показники рентабельності діяльності, збільшити ефективність використання власного ресурсного потенціалу, сформувати стійкі конкурентні переваги, а також забезпечити стабільність розвитку підприємства у довгостроковій перспективі.

В сучасних умовах глобалізації світової економіки та нестабільності національної економіки України, аграрним підприємствам слід підвищувати свої конкурентні переваги шляхом використання новітніх підходів до управління бізнесом. Складність застосування тих чи інших нових підходів в менеджменті, на сьогодні обумовлена тим, що на вітчизняний корпоративний сектор мають потужний вплив зовнішні чинники (політична, економічна, соціальна ситуація в країні тощо). У зв'язку з підвищенням рівня ризиків та невизначеності внутрішнього та зовнішнього середовища перед ними постає завдання підвищення спроможності підприємств до пристосування, прийняття ефективних рішень у сфері вирішення проблемних ситуацій бізнесу. В контексті адаптивності вітчизняного бізнесу у мінливих умовах середовища слід наголосити, що потреби та вимоги споживачів формують пріоритетні цілі, основними з яких є [7]:

- мінімізація витрат виробництва;
- якість та надійність продукції (товарів, послуг);
- скорочення терміну виконання замовлень;
- надійність постачань;
- здатність реагувати на зміни попиту;
- гнучкість та здатність освоєння нової продукції;
- інноваційна діяльність.

Системний підхід знайшов своє призначення у науці, виробництві та інших сферах діяльності, однак наразі, найбільш глибоко імплементується у сфері управління підприємством. Як зазначає О.Остапчук, системний підхід в управлінні передбачає управління організацією як єдиною системою, де будь-який управлінський вплив на одну частину системи позначається і на інших її частинах, з чого випливає, що управляти необхідно всією організацією в цілому [4]. При цьому Р. Фатхутдінов визначає системний підхід до управління як підхід, при якому будь-яка система (об'єкт) розглядається як сукупність взаємопов'язаних елементів, що мають «вхід» (мета), «вихід», зв'язок із зовнішнім середовищем, зворотний зв'язок і «процес» у системі [5].

Агробізнес як вид підприємницької діяльності полягає в поєднанні таких її різновидів [1]:

- виробництво засобів виробництва та надання виробничих послуг для сільського господарства і переробної галузі;
- виробництво сільськогосподарської сировини;
- переробка сільськогосподарської продукції;
- маркетинг та сервісне обслуговування зазначених видів діяльності.

Управління з використанням системного підходу дає змогу здійснити аналіз різних за своєю природою і складністю об'єктів з єдиної точки зору, виявити при цьому найважливіші характерні риси функціонування системи і врахувати найбільш істотні фактори, що впливають на її розвиток. При цьому передбачається підпорядкованість цілей і результатів підсистем загальносистемній цілі. Безперечною перевагою системного підходу є спрямування на слабо структуровані проблеми, пошук оптимального варіанта їх вирішення [3].

Таким чином, на наш погляд, системний менеджмент в агробізнесі є одним з комплексних методів управління, що сформований за засадах проектного підходу та управління процесами, основною метою якого є досягнення SMART-цілей з використанням заздалегідь визначених стратегічних ресурсів у сфері агровиробництва.

Отже, впровадження системного менеджменту у практику агробізнесу передбачає організацію єдиної системи, в якій управлінський вплив, на один сегмент системи, змінює й інші сегменти господарської діяльності. Тобто, сучасний системний менеджмент в агробізнесі має бути визначений як сукупність взаємопов'язаних елементів, функціонування яких корегуються в залежності від змін зовнішнього та внутрішнього середовища. В умовах нестабільного зовнішнього середовища, застосування такого методу управління дозволить швидше та ефективніше реагувати на зміни зовнішнього та внутрішнього середовища, які можуть вплинути на результати роботи агропідприємства та дозволить досягнути визначених цілей.

Література:

1. Абрамович І. А. Теоретичні основи та форми прояву аграрного бізнесу / І. А. Абрамович. // Ефективна економіка. - 2011. - № 12. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2011_12_57
2. Друкер П. Менеджмент. Вызовы XXI века / П. Друкер; [пер. с англ. Н. Макаровой]. – М.: Манн, Иванов и Фербер, 2012. – 256с.
3. Єфімова О. Системний підхід — основа управління діяльністю підприємств/ О.Єфімова//Персонал №2 – 2007. С. 67–72
4. ТОП-10 агрокомпаній з найвищим рівнем бізнес-процесів [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://propozitsiva.com/ua/top-10-agrokompaniv-z-navwshchvm-rivnem-biznes-procesiv>
5. Фатхутдинов Р.А. Стратегический маркетинг / Р.А. Фатхутдинов - М.: ЗАОБизнес – школа «Интел – Синтез», 2000. – 640с
6. Харченко В. А. Системний підхід до стратегічного управління підприємством / В. А. Харченко // Економічний вісник Донбасу. - 2013. - № 1. - С. 157-160.
7. Ярова І. М. Адаптивно-ситуаційний підхід до управління бізнес-процесами торговельних організацій / І. М. Ярова // Підприємництво і торгівля. - 2016. - Вип. 20. - С. 130-133.